

6. Журавель В.В. Зарубіжний досвід фінансового регулювання розвитку регіону.–[Електронний ресурс].–Режим доступу: eprints.kname.edu.ua/42952/1/Zgyravel.pdf
7. Роменська К.М. Зарубіжний досвід бюджетного регулювання/К.М.Роменська//Дніпропетровська державна фінансова академія.–2010р.–С.132-139

Чернишов Глеб Валентинович,
курсант четвертого курсу факультету
ФПФODP Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Коваленко Андрій Васильович,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

СУДОВО-ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

У забезпеченні збереження майна всіх форм власності велику роль відіграє принцип невідворотності покарання, який вимагає обов'язкового розслідування кожного злочину. Реалізація цього принципу передбачає також максимальне використання під час розслідування спеціальних знань у галузі економіки, що зумовлює необхідність призначення експертизи. Використання висновків експерта у сукупності з іншими доказами у справі дає змогу повніше виявити факти зловживання посадових осіб, нестачі та надлишки матеріальних цінностей і грошових коштів, а також обставини, що сприяють учиненню злочинів.

При багатогалузевості застосування спеціальних знань, вирішуваних при цьому питань, для експертизи характерні загальні принципові положення. По-перше, високий ступінь професіоналізму і компетентності експерта; по-друге, незалежність і об'єктивність експерта; по-третє, законність дій експерта і науковість досліджень та обґрунтованість висновків.

Ухвалення законів України «Про судову експертизу», «Про наукову і науково-технічну експертизу» та інших створює реальні можливості використання всіх досягнень науки в діяльності установ влади, державного управління, правоохоронних органів для захисту прав громадян та інтересів держави, зміцнення правопорядку і законності.

Проведення судово-економічних експертиз є однією з форм використання спеціальних економічних знань у кримінальному судочинстві і має важливе значення для досудового розслідування злочинів і судового розгляду в кримінальних провадженнях. Результати економічного дослідження у вигляді Висновку експерта є одним із джерел доказів у кримінальному провадженні, яке має об'єктивний характер і відображає кореляційні зв'язки з метою кримінального процесу – встановлення об'єктивної істини у конкретному кримінальному провадженні та його вирішення по суті. Судово-економічна експертиза, як і будь-яка інша судова експертиза, призначається органами досудового розслідування чи судом для вирішення завдань, пов'язаних з предметом доказування.

Важливе значення має цей вид судових експертиз і для цивільного судочинства. У справах про встановлення цін на продукцію (товари), а також тарифів на послуги (виконання робіт), якщо зазначені ціни і тарифи

відповідно до законодавства не можуть бути встановлені за угодою сторін, господарським судом призначається судова економічна експертиза. При проведенні експертиз у справах, пов'язаних із змінами істотних умов договорів закупівлі товарів (робіт, послуг) об'єктами дослідження мають бути: тендерна документація; запити щодо цінових пропозицій; оригінали всіх тендерних пропозицій, відомості про які зафіксовані у протоколі розкриття тендерних пропозицій; рішення про акцепт тендерної (цінової) пропозиції; оригінал або копія укладеного договору про закупівлю; додаткові угоди до останнього.

Сутність судово-економічної експертизи полягає у дослідженні фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Таке дослідження здійснюється в межах чинного законодавства особою, яка володіє спеціальними знаннями в галузі економіки, з метою надання висновку з відповідями стосовно кола питань, поставлених органами досудового розслідування, суду.

Предметом економічних експертиз є фактичні дані про допущені правопорушення економічного характеру: зловживання у веденні бухгалтерського обліку і контролю, в організації виробництва, розподілу продукції; порушення методики і нормативів при плануванні, фінансуванні й кредитуванні господарської діяльності; заподіяння підприємницькій діяльності матеріальної шкоди або перешкоджання своєчасному виявленню фактів, які призводять до неефективності, збитковості виробництва, тощо.

Об'єкти дослідження судової економічної експертизи – це первинні документи бухгалтерського обліку підприємства та реєстри бухгалтерського, податкового та інших видів обліку підприємства, що відображають його господарську діяльність.

Підстави призначення і проведення судово-економічної експертизи

Правильне визначення потреби використання під час розслідування злочину спеціальних знань у галузі економіки, а отже, і призначення судово-економічної експертизи є однією з гарантій повноти, всебічності та об'єктивності дослідження фактичних обставин справи.

Судово-економічну експертизу на стадії досудового слідства призначають тоді, коли перед слідчим після проведення ним слідчих дій постають конкретні запитання, вирішувати які може лише спеціаліст, і коли у справі достатньо матеріалів, необхідних для надання їх бухгалтеру-експерту. Судово-економічна експертиза призначається відповідно до вирішуваних завдань дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності, документів про економічну діяльність підприємств і організацій та документів фінансово-кредитних операцій і статей 75, 76, 196 КПК.

Підставою для проведення експертиз є передбачений законом процесуальний документ (постанова, ухвала) про призначення експертизи, складений уповноваженою на те особою або органом.

У постанові (ухвалі) про призначення експертизи зазначаються такі дані: місце і дата винесення постанови (ухвали); посада, звання та прізвище особи, яка призначила експертизу; назва суду; назва справи та її номер; підстави призначення експертизи; прізвище експерта або назва установи, експертам якої доручається проведення експертизи; питання, які виносяться на вирішення експерту; перелік об'єктів, що підлягають дослідженню (у тому числі порівняльних зразків та інших матеріалів, переданих експерту; або посилання на такі переліки, що містяться в матеріалах справи); інші дані, які мають значення для проведення експертизи.

Якщо під час проведення експертизи об'єкт (об'єкти) дослідження може бути пошкоджений чи знищений, у постанові (ухвалі) має міститися дозвіл

на його пошкодження чи знищення. Орієнтовний перелік питань, що можуть бути поставлені при проведенні експертизи, наводиться в Науково-методичних рекомендаціях з питань підготовки і призначення судових експертиз. Підставою для проведення експертного дослідження є письмова заява (лист) замовника (юридичної чи фізичної особи) з обов'язковим зазначенням його реквізитів, переліком питань, які підлягають вирішенню, а також об'єктів, що надаються.

Експертизи та дослідження проводять спеціалісти, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку в державних спеціалізованих установах, атестовані та одержали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності і внесені до державного реєстру атестованих судових експертів.

Судово-економічну експертизу проводять державні науково - дослідні та інші установи судових експертиз Міністерства юстиції України, особи на підставі спеціального дозволу (ліцензії), а також громадяни за разовими угодами.

Судово-економічна експертиза, як правило, проводиться в приміщенні експертної установи, а в разі потреби місце її проведення встановлюється експертом за домовленістю з органом, який призначив експертизу. Експерт досліджує тільки матеріали, надані йому слідчим. Самостійно добирати матеріали для дослідження експерт не має права. Конкретне використання під час розслідування кримінальних справ спеціальних знань експерта визначається змістом питань, запропонованих йому для вирішення.

Слідчий бере активну участь у здійсненні судово-економічної експертизи і, контролюючи роботу експерта, забезпечує йому всебічне і повне дослідження всіх матеріалів, необхідних для встановлення правильного і обґрунтованого висновку з додержанням чинних процесуальних норм. Зокрема, слідчий організовує в разі потреби зустрічі обвинуваченого з експертом; документально оформлює заяву і пояснення обвинуваченого; забезпечує збирання додаткових матеріалів; знайомиться з новими фактами, встановленими експертом; у міру їх виявлення ставить перед експертом додаткові питання, призначає нову або додаткову експертизу в разі необхідності, в тому числі в інших установах за зоною обслуговування. Під час контролю з боку слідчого не допускається будь-яке втручання в діяльність експерта за сутністю його спеціальних дій. Слідчий також не має права впливати на зміст висновку експерта.

Бібліографічні посилання:

1. Гончаренко В.Г., Гора І.В., Будко Т.В. Експертизи у судочинстві України. Науково-практичний посібник. 2017 р. с. 504.
2. Судова експертиза: науково-практичний журнал: Міністерство юстиції України. 2014р.